

ПИСАНКИ.

Найповніше писанкову техніку Галичини вивчила І.Гургула (1929) та інші (Біляшевський, 1968, Кордуба, 1899).

Писанковий орнамент складається із основи і власне орнаменту. Основу узору творять лінії, що розміщені навкруги поверхні яйця і відмежовують поля для власне орнаменту: геометричного, рослинного, тваринного і предметно-побутового. Поверхня писанки може бути поділена однією лінією на дві поперечні або поздовжні частини і тоді орнамент розміщується на кінцях писанки або з двох її сторін. Коли дві або більше ліній переплітаються, то вони ділять яйце на чотири, часом вісім і більше симетричних полів і кожне поле заповнюється орнаментом. Деколи самі лінії, що ділять поверхню писанки, утворюють і її орнамент (наприклад: дві поперечні і поздовжні лінії перетинаються і утворюють хрести на цілій поверхні писанки; коли перетинається більше ліній в одній точці, то вони розходяться, ніби, промені зірки і таким чином часто утворюється восьмикутна зірка на кінцях писанки.

Хрест складається з ліній або геометричних фігур, найчастіше трикутників, одиноких чи подвійних (з них утворюються ромби). Чотири фігури (ромби або трикутники) складаються по дві одна проти одної наскіс або вершками до середини, при чому вершки можуть зійтись в одному пункті. Дуже часто вершки сходяться між собою і тоді між фігурами утворюється простір у формі лінійного хреста. Таким чином, дуже часто одержується комбінація лінійного і фігурного хреста, які мають інші кольори (часто червоного і жовтого на чорному тлі). У вигляді хреста складаються також спіралі — одна або дві одна проти одної.

Переважно зустрічаються восьмикутні зірки, рідше — шестикутні, ще рідше — п'ятикутні зірки. Складання граней і кутів зірки досить різноманітне. Кінці зірок часто прикрашають маленькими рисочками.

Дуже часто на геометричних писанках зустрічаємо ламану лінію, яка, переважно прикрашає поясок і виступає як доповнення, утворює, ніби, дрібну мережу навкруги зірки, хреста, ромба і інших фігур.

Майже повсюди зустрічаються писанки, ціла поверхня яких густо покрита ромбиками, квадратиками, дрібними трикутниками. Фігури такої мережі часто відзначені (у вигляді шахової дошки) різними кольорами, або зарисовані дрібними рисочками (поздовжніми, поперечними, або сіткою з них).

Спільна ознака рослинного орнаменту є те, що він не відтворює цілих рослин, а лише окремі частини (квіти, листки і т.п.). Звичайно, рослинний орнамент комбінується з цих відокремлених частин, складаючи з них штучні гірлянди, вінки, китиці. Дуже рідко зустрічаються зображення вазонка з квітами.

Тваринний мотив виступає досить рідко. На Гуцульщині зустрічаються писанки з зображенням риб, конів, оленів. Рисунки всіх цих фігур є плоскі, контуровані, геометризовані. Тваринний орнамент ніколи не вживається самостійно, а в комбінації з геометричним чи рослинним рисунками. Як основний мотив, він розташовується так само як геометричний і рослинний по обидвох сторонах писанки або по полях зарисованих кількома лініями. Так, риба чи коні на гуцульських писанках вставляються посередині або по полях писанки завжди в багатій геометричній декорації з прямих і ламаних ліній та фігур, що складаються у велику зірку навкруги основного мотиву.

В другій половині XIX та на початку XX століття в Микуличині було багато писанкарів. Зокрема, ціла династія писанкарів вийшла з сім'ї Анни Сорохманюк з Ворохти, яка в 1882 році вдруге вийшла заміж за микуличинця Федора Філяка (1859-1949). Від неї навчилися писати писанки донька Параска Гриценко (1882-1976) та Василина Бойко (1901-1929). Від останньої навчилась писати писанки її донька Маруся Філяк. Крім цього, ще в 1920-1930 роках зрідка писали писанки Параска Дикун (родом з

Космача), яка вийшла заміж за Філяка, а відтак Іванкова у Микуличині. Вона займалась писанкарством у 1905-1939 роках, проте її діти маминого мистецтва не перейняли. Мотрук Маруся (1876-1941) з Крайців від однієї наймички з Космача навчилась писати писанки і стала займатись цією справою. Від М.Мотрук навчились цього промислу її донька Олена, що проживала на Заголицях. На Крайщах писанкарством займалась також Анна Дедерчук.

Відомими писанкарями були також микуличинці Явдоха Тодорук (з Біланів), В.Бойко та Анна Філяк.